

Załącznik
do uchwały Nr XXVIII/244/12
Rady Miasta Międzyrzec Podlaski
z dnia 14 grudnia 2012r.

**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
Miasta Międzyrzec Podlaski
na rok 2013.**

Wprowadzenie.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa kierunki prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w oparciu o zadania własne miasta wyznaczone:

- Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku z późniejszymi zmianami;
- Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku;
- Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Wytycznymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Koncepcjami wypracowanymi przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Międzyrzec Podlaski na 2013 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikłych z nadużywania alkoholu. W tym obszarze działań Miasto Międzyrzec Podlaski należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących.

Diagnoza sytuacji w zakresie problemów alkoholowych.

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne, pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 850 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 3,6 mln.

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2012.1356) bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarnego i całodobowego oraz ambulatoryjnego.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych. W procesie diagnozowania uczestniczą lekarze psychiatry, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Do ostatecznego postawienia rozpoznania uzależnienia od alkoholu uprawniony jest lekarz.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia grupowa i indywidualna. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń. Zważywszy na niepożądane działanie uboczne disulfiramu (Anticol, Esperal), nigdy nie powinien być on w leczeniu osób uzależnionych ofertą jedyną czy podstawową. Anticol (tabletki) może być zalecany czasowo i tylko pod kontrolą lekarza, jako wsparcie oddziaływań psychologicznych czy psychoterapeutycznych u osób mających trudność z utrzymaniem abstynencji. Esperal (implant) w ogóle nie powinien być stosowany z powodu dowiedzionej nieskuteczności. Inne leki zarejestrowane w leczeniu uzależnienia od alkoholu – naltrekson i akamprozat, wzmacniają skuteczność oddziaływań psychologicznych, jednak stosowane jako jedyna metoda leczenia osób uzależnionych, nie wykazują satysfakcjonującego efektu terapeutycznego.

Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w profesjonalnej psychoterapii uzależnienia – osoby uzależnione angażowały się również w ofertę ruchów samopomocowych, przede wszystkim, aby systematycznie uczestniczyły w mityngach Anonimowych Alkoholików (AA)

oraz zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie. Samo uczestnictwo w ruchach samopomocowych nie zastępuje najczęściej psychoterapii uzależnienia.

Każdego roku w placówkach leczenia odwykowego zarejestrowanych jest ponad 200 tys. osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu.

Zakres i destrukcyjny charakter problemów alkoholowych, tak w życiu jednostki, jak i społeczeństwa, uzasadnia potrzebę podjęcia stosownych działań w wymiarze strategicznym.

Używanie substancji zmieniających świadomość i uzależniających, jakim jest alkohol, powoduje:

- 1) szkody zdrowotne,
- 2) zaburzenia życia rodzinnego,
- 3) zaburzenia rozwojowe dzieci i młodzieży,
- 4) szkody ekonomiczne,
- 5) przestępczość.

W roku 2012 Zespół MKRPA ds. kontroli i przestrzegania prawa na rynku alkoholowym dokonał 165 kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Przeprowadzone kontrole nie stwierdziły istotnych uchybień dotyczących sprzedaży alkoholu wynikających z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do dnia 05.12.2012 r. MKRPA zarejestrowała 117 nowych wniosków:
z czego na leczenie skierowano 65 osób.

Udzielono porad i informacji (łącznie: terapeuta, konsultant, psycholog,)

- 649

Liczba udzielonych porad wskazuje na potrzebę kontynuowania pracy ww.

Zasoby służące rozwiązywaniu lokalnych problemów alkoholowych (łącznie z przemocą w rodzinie).

1) Biuro pełnomocnika

–

**Punkt Interwencyjno -
- Konsultacyjny
przy ul. Piłsudskiego 6**

2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 3 psychologów
- 3 pedagogów
- lekarz psychiatra
- komendant Komisariatu Policjant
- z-ca kierownika MOPS
- komendant Straży Miejskiej
- pełnomocnik ds. profilaktyki i uzależnień
- konsultant w sprawach choroby alkoholowej, narkomanii i przemocy

3) Punkt Interwencyjno – Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy:

- Konsultant
- Psycholog
- Terapeuta uzależnień
- Trzeźwy alkoholik

4) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PSYCHE”

Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień

5) Klub Abstynenta „Oaza Spokoju”

6) Grupa AA (Anonimowych Alkoholików)

7) Grupa AL.- ANON (doroste osoby współuzależnione)

8) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

9) Stacjonarne Zakłady Lecznictwa Odwykowego

Specjalistycznych świadczeń terapeutycznych osobom uzależnionym od alkoholu z terenu Międzyrzecza Podlaskiego udzielały:

- Ośrodek Szkoleniowo – Terapeutyczny w Dołdze
- Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Suchowoli
- Oddział Odwykowy w Radzynie Podlaskim
- Oddział Odwykowy w Łukowie
- Oddział Odwykowy w Parczewie.

10) Psycholodzy i pedagodzy szkolni:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
- Liceum Ogólnokształcące
- Zespół Szkół Ekonomicznych
- Zespół Placówek Oświatowych Nr 2
- Zespół Placówek Oświatowych Nr 3
- Zespół Placówek Oświatowych Nr 1

11) Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim

- Wydział Rodzinny i Nieletnich
- Wydział Karny
- Kuratorzy zawodowi
- Kuratorzy społeczni

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie miasta Międzyrzec Podlaski na rok 2013r.

Cele Programu:

Podstawowym celem Programu jest:

- 1) rozpoznawanie specyfiki problemów alkoholowych na terenie miasta Międzyrzec Podlaski oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
- 2) edukacja publiczna w zakresie:
 - informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu,
 - promocji zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji;
- 3) zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych;
- 4) zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i tworzeniu innych patologii społecznych;
- 5) zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami;
- 6) stwarzanie warunków do prawidłowego rozwoju osobowościowego dzieci i młodzieży w oderwaniu od zjawisk patologicznych.

Warunkiem niezbędnym do osiągnięcia celów jest realizacja następujących zadań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,

- w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 - 5) podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zasad obrotu napojami alkoholowymi;
 - 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Przez profilaktykę w Programie rozumie się zmniejszanie ryzyka używania substancji psychoaktywnych oraz związanych z ich używaniem problemów poprzez niedopuszczanie do poszerzenia się kręgu osób, szczególnie ludzi młodych eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami. Inaczej mówiąc profilaktyka wiąże się z podejmowaniem dwójakiego rodzaju działań: redukcją lub eliminacją czynników ryzyka jak i z wzmacnianiem czynników chroniących.

Zadanie I:

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- Finansowanie przeprowadzania badań przez biegłych – psychiatrę i psychologa z listy rekomendowanej przez Sąd.
- Zakup usług terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu w programie ponadpodstawowym.
- Diagnostowanie problemów alkoholowych.
- Kontynuacja działań Punktu Interwencyjno – Konsultacyjnego w zakresie: nawiązywania życzliwego kontaktu z klientem, informacji o leczeniu, motywowania do leczenia, wsparcia po terapii podstawowej poprzez kontakt z konsultantem, trzeźwym alkoholikiem, terapeutą, psychologiem.
- Zapewnienie osobom uzależnionym kontaktu telefonicznego ze stowarzyszeniem osób żyjących w trzeźwości.
- Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy: klubu abstynenta, samopomocowych grup anonimowych alkoholików, trzeźwościowych ruchów przykościelnych.
- Udzielanie wsparcia instytucjom, organizacjom pozarządowym oraz grupom samopomocowym w realizacji zadań związanych z profilaktyką przeciwalkoholową oraz przemocą i innymi patologiami.
- Wspieranie szkoleń terapeutów w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego.

Zadanie II:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- Prowadzenie Punktu Interwencyjno – Konsultacyjnego przy ul. Piłsudskiego 6:
 - wyposażenie punktu w pomoce i sprzęt niezbędny do prowadzenia Punktu; (książki profilaktyczne do przekazania zainteresowanym).

- Zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego:
 - przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie o wystąpieniu przesłanek z art. 24 i/lub poddania się leczeniu odwykowemu;
 - skierowanie w/w osoby na badania przez biegłych (psychiatra i psycholog) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25 ustawy);
 - przygotowanie dokumentacji do Sądu;
 - złożenie wniosku do Sądu o wszczęcie postępowania (art. 26 ust. 3 ustawy);
 - wnoszenie opłat sądowych.
- Rozpowszechnianie informacji o działalności pomocowej poprzez ulotki, media, Kościoł.
- Nawiązanie pierwszego, pomocnego kontaktu psychologicznego z osobą współuzależnioną, przekazanie jej wiedzy o uzależnieniu, współuzależnieniu, sytuacji dzieci w rodzinie alkoholowej, wiedzy o zjawisku przemocy domowej oraz wiedzy o problemie pijących nastolatków.
- Dalsze rozwijanie systemu pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej:
 - dyżury konsultanta, psychologa, trzeźwego alkoholika, terapeuty uzależnień;
 - koordynowanie i opracowywanie realizacji pomocy rodzinie i dziecku.
- Zapewnienie osobom współuzależnionym kontaktu telefonicznego ze stowarzyszeniem osób żyjących w trzeźwości.
- Zabezpieczenie całodobowych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie oraz rodzinom osób uzależnionych od alkoholu.
- Zakup usług terapeutycznych dla osób współuzależnionych.
- Dofinansowanie kolonii terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Zadanie III:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym przeprowadzania pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i terapeutycznych.

- Trenowanie młodzieży szkolnej w zakresie niwelowania przemocy
- Organizowanie, finansowanie i wdrażanie profesjonalnych szkolnych programów profilaktycznych.
- Realizacja programów profilaktycznych i pogadarek.
- Promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia:
 - organizacja „Dnia Profilaktyki i Sportu”
 - organizacja Dnia Życia.
- Konkurs „Młodość – Trzeźwość”.
- Aktywny udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży, mających na celu zapobieganie szkodom wyrządzonym przez alkohol i inne substancje zmieniające świadomość,

- Organizacja i współorganizacja lokalnych kampanii, imprez i konferencji adresowanych do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz grup zawodowych, mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- Współorganizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży – tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu:
 - zimowiska, kolonie i wycieczki;
 - współpraca z organizacjami młodzieżowymi, kościelnymi, sportowymi itp.
 - świetlica socjoterapeutyczna
- Promowanie pozytywnych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Inicjowanie działań na rzecz częstszego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy Policji oraz Straży Miejskiej w sytuacjach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
- Dystrybucja wśród kierowców materiałów edukacyjnych.
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-tego roku życia.

Zadanie IV:

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- Wspieranie materialne, edukacyjne i lokalowe grup samopomocowych oraz organizacji pozarządowych, fundacji i innych instytucji prowadzących statutową działalność służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- Organizacja Biura Pełnomocnika oraz zapewnienie środków finansowych na funkcjonowanie biura i na pobory pełnomocnika.
- Promocja imprez bezalkoholowych organizowanych przez instytucje, stowarzyszenia, osoby fizyczne.
- Organizacja pracy MKRPA i zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji.

Do inicjowania i podejmowania działań służących realizacji zadań zawartych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddawania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego powołana jest Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi:

1. Zespół Interwencyjny
2. Zespół Profilaktyczny
3. Zespół ds. Kontroli

Za udział w pracach Komisji przysługuje wynagrodzenie:

- przewodniczącemu Komisji w wysokości 120 zł brutto;
 - członkom Komisji w wysokości 75 zł brutto;
- a) wyżej określone wynagrodzenie pełnego składu Komisji przysługuje za jedno posiedzenie w miesiącu;

b) posiedzenia wszystkich zespołów są płatne, przysługuje im wynagrodzenie jak dla członków Komisji, za dwa posiedzenia w miesiącu;

Zadanie V:

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- Kontynuacja współpracy zespołów dokonujących kontroli przestrzegania prawa w zakresie obrotu napojami alkoholowymi oraz przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia ze Strażą Miejską i Policją.
- Opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta w sprawie liczby punktów sprzedaży oraz zasad ich usytuowania.
- Podjęcie interwencji w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym:
 - przeprowadzenie postępowania dowodowego przez Policję;
 - wniesienie aktu oskarżenia do sądu;
 - reprezentowanie miasta przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego (osoba upoważniona w drodze upoważnienia przez burmistrza: radca prawny lub adwokat).
- Prowadzenie kampanii informacyjnych służących zapoznaniu mieszkańców miasta z regulacjami dotyczącymi problematyki alkoholowej, w szczególności zasad sprzedaży napojów alkoholowych.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- Liczba nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.
- Spadek śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych od alkoholu.
- Średni wiek pacjentów zgłaszających się po raz pierwszy na leczenie odwykowe.
- Liczba osób doznających przemocy – korzystających z porad w Punkcie Interwencyjno – Konsultacyjnym.
- Liczba sprzedawców napojów alkoholowych uczestniczących w szkoleniach odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
- Rozmiary naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
- Liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych i pozaszkolnych programach profilaktycznych.
- Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zorganizowanych formach wypoczynku.
- Ilość uszkodzeń i urazów związanych z wypadkami przy pracy i w domu, których powodem jest alkohol.
- Wiedza społeczności miasta o problematyce uzależnienia od alkoholu, współuzależnienia, leczenia odwykowego oraz przemocy w rodzinie.
- Ilość dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego, w tym przemocy, zaniedbań z powodu nadużywania alkoholu.
- Udział nietrzeźwości wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku publicznego.
- Liczba nietrzeźwych użytkowników dróg.

Finansowanie Programu będzie dokonywane w ramach środków przeznaczonych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele.